

**Republica Moldova**  
**Curtea Supremă de Justiție**

**D E C I Z I E**

05 noiembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ  
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecători:

Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță,  
Valentina Clevadî, Iuliana Oprea

examinînd recursul declarat de către Primăria orașului Edineț, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Moldindconbank” SA împotriva Primăriei or. Edineț și CCL nr. 5 “Tinerețea” privind încasarea datoriei bancare,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 15 mai 2014,

**C O N S T A T Ă :**

La data de 25 iulie 2013, BC „Moldindconbank” SA s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva CCL nr. 5 „Tinerețea” și Primăria orașului Edineț, prin care solicită încasarea de la CCL nr. 5 „Tinerețea” a datoriei conform contractului de credit nr. 2 din 21 iunie 1994 în sumă de 52 540.97 lei și taxa de stat în mărime de 1 576.22 lei, în total suma de 54 117.19 lei, iar în cazul imposibilității executării hotărârii judecătorești din contul CCL nr.5 „Tinerețea”, suma datoriei în mărime de 54 117.19 lei să fie încasată de la Primăria orașului Edineț.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, conform contractului de credit nr. 2 (94) din 21 iunie 1994 modificat prin acordul adițional nr. 2 din 14 septembrie 1999, BC „Moldindconbank” SA prin intermediul filialei „Edineț” a acordat CCL nr. 5 „Tinerețea” un credit în sumă de 170000 lei cu termenul final de rambursare la data de 01.04.2018. Întru asigurarea rambursării în termen a creditului acordat, Primăria orașului Edineț, în calitate de garant, și-a luat obligațiunea față de Bancă, conform Scrisorii de garanție din 22 februarie 1993, de a executa integral rambursarea tuturor plăților aferente creditelor acordate CCL nr. 5 „Tinerețea”, în cazul în care acesta din urmă nu-și va onora obligațiile contractuale privind achitarea creditului, dobânzilor și altor plăți aferente contractului de credit nominalizat.

În baza prevederilor contractului de credit menționat, debitorul CCL nr. 5 „Tinerețea” și-a asumat obligațiunea respectării cu strictețe a tranșelor de achitare a creditului, dobânzilor și a altor plăți aferente conform graficului stabilit, însă

debitorul nu-și onorează obligațiile contractuale privind rambursarea creditului și dobânzilor pentru utilizarea lui, fapt prin ce încalcă flagrant condițiile contractului de credit.

Conform calcului datoriilor nerambursate, la situația din 29 aprilie 2013 datoria totală în baza contractului de credit nr. 2 (94) din 21 iunie 1994 constituie suma de 52 540.97 lei, formată din suma creditului neachitat în mărime de 51 045.00 lei, dobânda restantă în mărime de 754.48 lei și dobânzi suplimentare în mărime de 741.49 lei.

Ulterior, la data de 21 noiembrie 2013, BC „Moldindconbank” SA a înaintat cerere de modificare a pretențiilor prin care susține că conform contractului de credit nr. 2 din 21 iunie 1994 modificat prin acordul adițional nr. 2 din 14 septembrie 1999, BC „Moldindconbank” SA prin intermediul filialei „Edineț” a acordat CCL nr. 5 „Tineretea” un credit în sumă de 170000 lei cu termenul final de rambursare la data de 01 aprilie 2018. Astfel, conform contractului menționat, întru asigurarea rambursării în termen a creditului acordat, Primăria orașului Edineț, în calitate de garant, și-a asumat obligația față de Bancă, conform Scrisorilor de garanție din 22 februarie 1993 în sumă de 12 920 lei (12920000 ruble/1000=12900 lei) cu termenul final de garanție la data de 31 decembrie 2018; scrisoarea de însoțire din 04 mai 1994 în sumă de 60 000 lei cu termenul final de garanție la data de 31 decembrie 2018, de a executa rambursarea tuturor plăților aferente creditelor acordate CCL nr. 5 „Tineretea”, în cazul în care acesta din urmă nu-și va onora obligațiile contractuale privind achitarea creditului, dobânzilor și altor plăți aferente contractului de credit menționat. În baza prevederilor contractului de credit menționat, debitorul CCL nr. 5 „Tineretea” și-a asumat obligațiunea respectării cu strictețe a tranșelor de achitare a creditului, dobânzilor și a altor plăți aferente conform graficului stabilit. Conform calcului datoriilor nerambursate, la situația din 29 aprilie 2013 datoria totală în baza contractului de credit nr. 2 din 21 iunie 1994 constituie suma de 52 540, 97 lei, formată din suma creditului neachitat în mărime de 51 045.00 lei, dobânda restantă în mărime de 754.48 lei și dobânzi suplimentare în mărime de 741.49 lei.

Reclamantul invocă că a expediat în adresa debitorului și a garantului reclamația nr. 02/3-282/123 din 27 martie 2012 prin care li s-a propus să achite benevol datoria restantă, totodată li s-a comunicat faptul că în cazul în care aceștia nu-și vor onora obligațiile asumate ce reies din contractul de credit, Banca va declara creditul scadent anticipat și plătitibil cu toate dobânzile aferente acestuia.

Astfel, la momentul depunerii acțiunii, cerințele înaintate către debitor și garant nu au fost satisfăcute în termen, banca la rândul său fiind nevoită să declare creditul scadent anticipat și plătitibil cu toate dobânzile aferente lui și să se adreseze cu cererea de chemare în judecată. Potrivit pct. 5.4 din contractul de credit, dacă la survenirea termenului de achitare lipsesc mijloacele financiare, partea neachitată a creditului sau dobânzii se încasează de către Bancă din contul garantului.

Astfel, având în vedere că, conform contractului de credit, obligația debitorului și a garantului este solidară, reclamantul solicită încasarea datoriei bancare în mărime de 52 540.97 lei în mod solidar de la debitor și garant.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț din 09 decembrie 2013 acțiunea a fost admisă integral; s-a încasat în mod solidar de la CCL nr. 5 „Tineretea” și Primăria

or. Edineț în beneficiul reclamantului datoria în sumă de 52 540, 97 lei și taxa de stat în mărime de 1 576, 22 lei.

La data de 03 ianuarie 2014 Primăria or. Edineț și CCL nr. 5 „Tinerețea” au contestat hotărârea primei instanțe cu un apel comun, solicitând admiterea apelului înaintat, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din data de 05 februarie 2014 nu s-a dat curs cererii de apel declarate de CCL nr. 5 „Tinerețea”, s-a acordat termen apelantului pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 1 182 lei.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 06 martie 2014 s-a restituit cererea de apel declarată de către CCL nr. 5 „Tinerețea” în conformitate cu prevederile art. 369 alin. 1, lit. a) CPC al RM.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 15 mai 2014 s-a respins apelul declarat de Primăria or. Edineț, menținându-se hotărârea Judecătoriei Edineț din 09 decembrie 2013, prin care acțiunea a fost admisă integral.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant nu și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului, argumentele formulate în cererea de apel sunt neîntemeiate.

Totodată, instanța de apel a indicat că, prima instanță a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și corect a aplicat normele de drept material și procedural și în consecință a adoptat o hotărîre legală și întemeiată.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 07.07.2014, Primăria orașului Edineț a declarat recurs prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 15 mai 2014 cu emiterea unei noi hotărîri prin care pretențiile BC „Moldindconbank” SA să fie respinse.

În motivarea cererii de recurs, recurentul a invocat că, reieșind din declarațiile părților, a probelor prezentate și materialele dosarului, de către prima instanță și de cea de apel nu pe deplin au fost constatate și elucidate circumstanțele pricinii, acestea nefiind dovedite cu probe veridice și suficiente.

Ulterior, la data de 21.08.2014, Primăria orașului Edineț a declarat recurs suplimentar prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei Curții de Apel Bălți din 15 mai 2014 și a hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

La data de 23.09.2014, BC „Moldindconbank” SA a depus referință la recursul declarat de Primăria orașului Edineț, solicitînd declararea acestuia ca fiind inadmisibil.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul înaintat de Primăria orașului Edineț a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în instanța de apel și verificînd, în limitele invocate în recurs, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide că recursul declarat urmează să fie admis, pornind de la următoarele.

Conform art. 445 alin (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să-l admită și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit consideră că instanța de apel a judecat apelul cu aplicarea eronată a normelor de drept material, situație ce impune rejudecarea cauzei, or, eroarea respectivă nu poate fi înlăturată de instanța de recurs.

Potrivit materialelor cauzei, Colegiul constată că, BC „Moldindconbank” SA s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva CCL nr. 5 „Tinerețea” și Primăria orașului Edineț, prin care solicita încasarea de la CCL nr. 5 „Tinerețea” a datoriei conform contractului de credit nr. 2 din 21 iunie 1994 în sumă de 52 540.97 lei și taxa de stat în mărime de 1 576.22 lei, în total suma de 54 117.19 lei, iar în cazul imposibilității executării hotărârii judecătorești din contul CCL nr.5 „Tinerețea”, suma datoriei în mărime de 54 117.19 lei să fie încasată de la Primăria orașului Edineț.

Instanța de fond a admis integral acțiunea, soluție menținută și de instanța de apel, care a respins apelul declarat de Primăria orașului Edineț.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră ilegală decizia instanței de apel, deoarece provine din interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Astfel, Colegiul reține că just argumentul expus în cererea de recurs, conform căruia, instanța de apel nu a luat în considerație că prima instanță a dat curs spre examinarea cererii cu încălcarea art. 166 și 167 CPC.

Respectiv, Colegiul constată că înscrisurile anexate de reclamant la cererea de bază de chemare în judecată din 23.07.2013, atît în dosar cît și cele transmise părților au fost xeroxate și nu putea permite citirea și confirmarea veridicității lor, care se refereau la circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii, cum ar fi contractul nr.2 din 21.06.1994 (f.d. nr.4,5,6), acordul adițional din 14.09.1999, un orecare document din 25 decembrie 1993, contract de credit și altele pe care nu le putem citi și numi. Aceste probe xeroxate sunt în dosar și autentificate la 23.07.2013. Prezentarea acestor înscrisuri fără prezentarea originalului a adus unele dificultăți părților spre a prezenta probele necesare și de a da explicații în timpul dezbaterilor judiciare.

Conform art. 138 Cod de procedură civilă, pct. 4, indică că: „înscrisul se depune în original sau în copie autenticată în modul stabilit de lege, indicîndu-se locul de aflare a originalului. înscrisul se depune în original cînd, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanțele pricinii trebuie confirmate numai cu documente în original *sau cînd copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii*, precum și în alte cazuri cînd instanța consideră necesară prezentarea originalului”.

Colegiul consideră just și argumentul expus în recursul suplimentar, conform căruia, la cererea de bază și cea de modificare a pretențiilor reclamantului a prezentat

înscrisuri în limba rusă, cum a fost Hotărîrea Guvernului R. Moldova nr. 349 din 07 iunie 1993. și scrisorile de garanție. În conformitate cu art. 167 CPC dacă înscrisurile sînt făcute într-o limbă străină, instanța poate dispune prezentarea traducerii lor în modul stabilit de lege.

În acest sens, Colegiul consideră corect argumentul menționat în recurs, conform căruia, judecătorul de la bun început, în conformitate cu art. 171 CPC trebuia să emită o încheiere de a nu da curs cererii cu indicarea motivelor și înlăturarea neajunsurilor.

Reține Colegiul că, ulterior, la ședința din 13 noiembrie 2013, după susținerile orale, conform art. 236 CPC completul de judecată se retrage în camera de deliberare pentru adoptarea hotărîrii, fapt despre care președintele ședinței de judecată îi anunță pe cei prezenți în sala de judecată. Conform p.2 al art. 240 CPC dacă, în timpul deliberărilor, consideră necesară clarificarea unor noi circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii sau cercetarea suplimentară a unor probe, instanța judecătorească emite o încheiere de reluare a dezbaterilor judiciare. După examinarea pricinii în fond, instanța audiază din nou susținerile orale ale participanților la proces.

În conformitate cu acest articol din cauza înscrisurilor care nu se puteau citi și confirma veridicitatea lor, judecătorul revenind din nou în ședință a emis o încheiere prin care a dispus ca reclamantul să prezinte înscrisurile la materialele cauzei în original la ședința următoare, neinvocînd cauza (procesul verbal și încheierea f.d. nr. 37-39).

Colegiul reține și faptul că, la data de 28.11.2013 primăria or. Edineț a primit comunicare cu aviz, privind data și ora anunțării ședinței următoare de judecată din 09.12.2013 împreună cu o cerere de modificare a cerințelor pe 3 file. La cererea dată nu au fost anexate înscrisurilor noi după cum prevedea încheierea din 13 noiembrie.

Constată Colegiul că, probele și/sau înscrisurile noi, conform încheierii din 13.11.2013, cum ar fi contractul nr. 2 din 21.06.1994, graficului de achitare a creditului, scrisorii de garanție nr.2 din 04.05.1994, scrisorii de garanție nr. 1 din 22.02.1993 autentificate la data de 21.11.2013, au fost prezentate pîrîților în timpul ședinței de judecată din 09.12.2013, adică la data pronunțării hotărîrii.

În acest sens, Colegiul conchide că, pîrîții nu au putut ca să depună pe marginea cazului, noi declarații la acel moment.

Colegiul constată că, la ședința din 09.12.2013 reprezentantul primăriei or. Edineț a depus o cerere de a amîna examinarea cauzei la o altă dată invocînt și motivele: de a face cunoștință cu înscrisurile prezentate, ca președintele CCL nr. 5 „Tinerețea” să prezinte statutul cooperativei de construcție, de a fi chemați în ședința de judecată cetățenii Canțer Iu., Cernova Tamara, Miler Olga și alții, care sunt membri ai cooperativei de construcție, cît și fostul primar de Edineț V. Bîrsan (f.d. nr. 67 ), care, fiind citați în judecată, ar fi putut confirma faptul că prin hotărîrea Judecătoriei Edineț din 23 iunie 1999 au fost impuși ca să plătească datoria de credit, iar prin Decizia Tribunalului Bălți din 2 martie 2000 au fost scutiți de de aceasta plată.

Instanța a respins cererea dată neemițînd o încheiere cu privire la respingerea ei. În dosar lipsește o așa încheiere.

Totodată, Colegiul mai reține și argumentul expus în recurs, conform căruia

reprezentantul primăriei în ședințele de judecată a declarat că Hotărîrea Guvernului nr. 349 prin care s-a autorizat ca organele administrației locale să-și asume calitatea de garant al rambursării creditelor alocate cooperativelor de construcție a locuințelor pentru construcția caselor a fost emisă la 07.06.1993 și a intrat în vigoare la 30.06.1993, pe cînd scrisoarea de garanție nr. 1 este emisă la data de 22 februarie 1993. În acest sens, este neclar cum putea primăria să emită o așa scrisoare înainte de emiterea legii care împuternicește de a emite asemenea scrisoare. În același sens, primăriile și consiliile activau în conformitate cu Legea 635 din 10.07.1991 cu privire la bazele autoadministrării locale (abrogată la 07.12.1994), care la momentul emiterii scrisorii de garanție nr. 1 și a contractului de credit nr. 2 era în vigoare.

Conform al. 4 al art. 4 al prezentei legi primăriile i-au decizii în corespundere cu legislația RM și asigură îndeplinirea deciziilor proprii și ale celor adoptate de consilii. În primăria și consiliul or. Edineț nu este o așa decizie sau dispoziție emisă la acel moment de a da împuterniciri primarului de a emite scrisoare de garanție ca primăria să devină garant la achitarea creditelor bancare CCL nr. 5 „Tineretea”. Totodată, în conformitate cu art. 7 a legii sus numite organele autoadministrării locale au atribuții de competență locală și împuterniciri transmise de organele ierarhic superioare.

Astfel, Colegiul, reține că nu este clar cum și din care considerente Primăria or. Edineț a devenit ca solidar la încasarea datoriei bancare pe contractul de credit nr. 2 din 21.06.1994, încheiat între „Moldincombanc” și CCL nr. 5 „Tineretea”, or scrisoarea de garanție nr. 1 din 22.02.1993 nu confirmă că este garantă anume contractului sus indicat.

Din cele expuse, Colegiul conchide că, din declarațiile părților, probelor prezentate, materialelor dosarului, de către instanțe nu pe deplin au fost constatate și elucidate circumstanțele necesare soluționării pricinii. Mai mult, reține instanța de recurs că, circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, constatate de către instanțe, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente.

Respectiv, reieșind din situația de fapt stabilită și conform normelor de drept material enunțate, instanța de recurs consideră că instanța de apel a interpretat eronat normele cu privire la modul de stabilire a circumstanțelor necesare soluționării pricinii.

Prin urmare, Colegiul conchide că, acțiunea depusă de BC „Moldindconbank” SA împotriva Primăriei or. Edineț și CCL nr. 5 “Tineretea” privind încasarea datoriei bancare, nu este examinată complet și obiectiv.

Astfel, instanța de recurs concluzionează că soluția instanței de apel privind privind încasarea datoriei bancare este ilegală.

Reieșind din cele menționate, Colegiul constată că instanța de apel s-a expus eronat asupra fondului cauzei, deoarece a acceptat probe și inscripții incomplete și insuficiente pentru determinarea corectă a circumstanțelor necesare soluționării pricinii.

Avînd în vedere cele constatate, întru garantarea tuturor drepturilor procesuale în mod egal tuturor participanților la proces, drept garantat prin prevederile art. 6 CEDO, conducîndu-se de prevederile art. 432 alin. (2) CPC al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, constatînd o eroare judiciară care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, a

conchis admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 15 mai 2014 și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii, instanța urmează să țină cont de omisiunile indicate în prezenta decizie, să verifice toate circumstanțele ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate în dosar și, în dependență de situația stabilită, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

Ținând cont de cele indicate, conform art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

#### D E C I D E:

Se admite recursul declarat de Primăria orașului Edineț.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 15 mai 2014, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a BC „Moldindconbank” SA împotriva Primăriei or. Edineț și CCL nr. 5 “Tinerețea” privind încasarea datoriei bancare și cauza se remite la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,  
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea